

BIULETYN INFORMACYJNY

ISSN 1642-4506

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

MIASTA I GMINY SULECHÓW

NR 240 SIERPIEŃ 2023

Aktywna tablica

Gmina Sulechów otrzyma 140 000 zł dotacji dla szkół podstawowych w Brodach, Kalsku, Cigacicach i nr 2 w Sulechowie w ramach rządowego programu „Aktywna tablica” w 2023 r. Łączna kwota zadania wyniesie 175 000,00 zł, z czego 35 000,00 zł jako wkład własny zapewni sulechowski samorząd.

Każda ze szkół otrzyma po 43 750 zł na nowoczesne pomoce dydaktyczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, czyli dla dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, utrudniającymi lub uniemożliwiającymi prawidłowy proces kształcenia.

T.R.

Potrzebna krew

Trwają wakacje, czyli najtrudniejszy czas dla publicznej służby krwi. W tym okresie bieżące stany magazynowe krwi i jej składników w całej Polsce drastycznie maleją, dlatego jest ona szczególnie potrzebna. Stąd apel do krwiodawców o oddawanie krwi podczas wakacyjnych urlopów.

Kto potrzebuje krwi?

Krew i jej składniki podawane są głównie osobom, u których występują niedobory spowodowane utratą dużej ilości krwi w wyniku wypadków komunikacyjnych, w trakcie lub po zabiegach operacyjnych czy też w wyniku zaburzeń krzepnięcia. Ponadto krew jest potrzebna pacjentom po oparzeniach i urazach, a także osobom z chorobami nowotworowymi, które są w trakcie i po chemioterapii oraz pacjentom wymagającym transplantacji lub zabiegów kardiologicznych. Szpitale każdego dnia wykonują setki planowych zabiegów oraz skomplikowanych operacji, które wymagają zabezpieczenia dużych ilości krwi. Warto podkreślić, że średnio jedna na dziesięć osób leczonych w szpitalu potrzebuje krwi. Przy operacjach serca zużywa się ok. 6 jednostek krwi. Podczas operacji z udziałem ofiar wypadków

komunikacyjnych konieczne jest ok. 10 jednostek krwi, przy przeszczepieniu wątroby natomiast ok. 20 jednostek krwi.

Wszystkie grupy krwi są potrzebne

Na stronach centrów krwiodawstwa i krwiolecznictwa zamieszczone są informacje dotyczące bieżącego stanu zapasów krwi i jej składników. Obecnie wszystkie grupy krwi są potrzebne. Najbardziej oczekiwana jest krew grupy O RhD- (ujemne), gdyż w nagłych wypadkach, przy braku krwi właściwej grupy, może być przetoczona każdemu biorcy. Jest to jednocześnie jedna z rzadziej

występujących grup krwi. Posiada ją zaledwie ok. 7 % Polaków.

Oddawania krwi nie należy się obawiać, ponieważ jest ono bezpieczne. Na wszystkich etapach pobierania krwi używa się wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku. Oddawanie krwi nie szkodzi zdrowiu. Publiczna służba krwi dba o to, aby każdy pacjent w Polsce, który wymaga leczenia krwią bądź jej składnikami miał zapewnioną odpowiednią jej ilość. Do realizacji tego zadania potrzebni są jednak krwiodawcy, których brakuje zwłaszcza podczas wakacji, stąd apel o jej oddawanie. Pamiętajmy, że krew to bezcenny lek, którego nie można wyprodukować – może ją ofiarować wyłącznie człowiek.

Kto może oddać krew?

Krew lub jej składniki mogą oddawać osoby od 18 do 65 roku życia, które ważą co najmniej 50 kilogramów. Stan zdrowia krwiodawcy powinien odpowiadać niezbędnym wymaganiom zdrowotnym, aby pobranie krwi nie wywołało ewentualnych ujemnych skutków dla zdrowia dawcy lub przyszłego biorcy.

Apel Ministerstwa Zdrowia

Dofinansowanie na opracowanie dokumentacji

W piątek 22 lipca burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys wraz ze skarbnikiem gminy Marcinem Fafułą podpisali umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego na „Opracowanie projektu technicznego odcinka drogi dla rowerów i pieszych przy ul. Wolsztyńskiej w Krężołach”.

Środki w kwocie 47 500 zł gmina otrzyma w ramach otwartego konkursu ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski na wsparcie w 2023 r. jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zadań sprzyjających rozwojowi infrastruktury i mobilności rowerowej na terenie województwa lubuskiego.

Dobra informacja jest również taka, że gmina Świebodzin podpisała umowę na wykonanie dokumentacji projektowej w formule programu funkcjonalno-użytkowego dla ścieżki rowerowej ze Świebodzina do granicy z gminą Sulechów (wzdłuż tzw. starej drogi

S3). Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości powstanie ścieżka z Kalska do Świebodzina.

T.R.

Doświetlone przejścia w Klępsku

Gmina Sulechów zawarła umowę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, na podstawie której samorządowi zostanie udzielona dotacja celowa w kwocie 22 500,00 zł na wykonanie doświetlenia przejścia dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 304 w miejscowości Klępsk. Obecnie trwają prace projektowe, a zadanie powinno zostać wykonane jeszcze w 2023 roku.

T.R.

Cyfrowa Gmina

Realizacja programu grantowego „Cyfrowa Gmina” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, osi Priorytetowej V – Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU, działania 5.1 Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia. W ramach unijnego programu Gmina Sulechów otrzyma kwotę w wysokości 796 200,00 zł.

Znaczna część tych środków zostanie przeznaczona na rozwój cyfrowy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie (OPS), a część na rozwój Urzędu Miejskiego Sulechów (UM).

Celem jest wsparcie rozwoju cyfrowego instytucji samorządowych

oraz zwiększenie cyberbezpieczeństwa. Otrzymane dofinansowanie pozwoli na:

- 1) cyfryzacje: biur, jednostek publicznych, jednostek podległych i nadzorowanych:
 - uruchomienie e-usług publicznych
 - zakup platformy elektronicznego budżetu obywatelskiego (UM), uruchomienie systemu pracy zdalnej
 - rozbudowa systemu elektronicznego obiegu dokumentów dla jednostek organizacyjnych (JO), doposażenie serwerowni (OPS), doposażenie stanowisk pracowniczych (OPS);
- 2) edukację cyfrową dla urzędników:
 - szkolenie stacjonarne i on-line dla pracowników UM i OPS z obsługi zakupionego sprzętu

i oprogramowania oraz cyberbezpieczeństwa;

- 3) zapewnienie cyberbezpieczeństwa samorządowych systemów informatycznych:

- doposażenie serwerowni UM,
- diagnozę cyberbezpieczeństwa,
- usługi doradztwa technicznego.

Dofinansowano w ramach reakcji Unii na pandemię COVID-19

Wnioski o dofinansowanie zadań złożone

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Gmina Sulechów ubiega się o dofinansowanie dwóch zadań inwestycyjnych w ramach naboru Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych dla miejscowości popegeerowskich.

Pierwszym zadaniem jest remont drogi w miejscowości Okunin. Złożony wniosek zakłada wykonanie nawierzchni asfaltowej na odcinku ok. 800 m wraz z przydrożnymi rowami. Wnioskowana kwota dofinansowania to 1 500 000,00 zł, co stanowi 98 % kosztów.

Zadanie drugie to budowa (przebudowa) infrastruktury elektroenergetycznej – oświetleniowej w miejscowościach: Buków, Krężoły, Kije, Łęgowo. Zakłada się wykonanie montażu linii kablowych, słupów oświetleniowych wraz z oprawami typu LED. Wnioskowana kwota dofinansowania 800 000,00 zł, co stanowi 98 % wartości inwestycji.

Również dwa wnioski złożone zostały do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Z uwagi na wysoki koszt całkowity inwestycji za-

dania podzielone zostały na etapy.

Pierwszy wniosek dotyczy „Budowy dróg ul. J. Chełmońskiego, J. Matejki, S. Wyspiańskiego w Brzeziu k. Sulechowa. Etap: ul. J. Matejki”. Kwota całkowita zadania to 8 406 847,66 zł, dofinansowanie może wynieść od 4 203 423,83 zł do 6 725 478,13 zł (od 50 % do 80 % wartości inwestycji).

Drugie zadanie to „Budowa dróg ul. Orkana i Brzechwy w Brzeziu k. Sulechowa. Etap: ul. Orkana”. Kwota całkowita inwestycji to 1 733 474,01 zł, szacowane dofinansowanie: od 866 737,00 zł do 1 386 779,21 zł (od 50 % do 80 %).

T.R.

Dewastacje i kradzieże

W ostatnim czasie na terenie gminy doszło do kolejnych dewastacji i kradzieży mienia publicznego.

W sulechowskim parku Sulecha, który jest miejscem odpoczynku mieszkańców, rekreacji, a także zabawy, zniszczone zostały ławostoly i leżaki. Przy ulicy Styczniowej natomiast kosz na śmieci został w całości zasypany mokrą ziemią, która, zasychając, utworzyła twardą skorupę trudną do opróżnienia. Również w Okuninie z latarni solarnej sprawca wymontował akumulator, znacznie uszkadzając samą latarnię.

Chyba każdy wie, że takie dewastacje muszą zostać naprawione, a to zawsze wiąże się z kosztami. Pieniądze na naprawy są wydatkowane z budżetu gminy, czyli z podatków mieszkańców. Wydając dodatkowo fundusze na naprawy i zakup skradzionych urządzeń, zmniejsza się środki na inne inwestycje. Za akty wandalizmu i kradzieży mienia publicznego płacą wszyscy mieszkańcy, warto zatem zwracać uwagę na takie występkę i zgłaszać je do Policji lub Straży Miejskiej.

W miejscach, w których zainstalowany został monitoring stróżę prawa mogą ustalać sprawców, ale tam, gdzie nie ma kamer bardzo pomocna może być każda wskazówka.

T.R.

Renowacja zabytkowych organów

Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kijach otrzymała od gminy Sulechów dotację w wysokości 59 500 zł na dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich przy organach piszczałkowych. Zabytkowe organy w Kijach są datowane na ok. XVIII wiek i wpisane do rejestru zabytków. Konserwacja będzie obejmowała prace przy zasilaniu powietrznym, stole gry, wiatrownicach, trakturze grającej rejestrowej, piszczałkach poszczególnych głosów oraz prospektowych, a także zakup specjalistycznego wentylatora wraz z panewkowym silnikiem do zasilania powietrznego organów. Prace zostaną przeprowadzone pod nadzorem Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

T.R.

Jak za dawnych lat

Przy sali wiejskiej w Klępsku odbył się festyn pn. „Jak za dawnych lat”. Organizatorzy (Młodzieżowy Klub Sportowy „KS Klępsk”, rada sołecka wsi Klępsk, przy współpracy z SDK w Sulechowie) zapewnili dużo dobrej zabawy. Dla najmłodszych przygotowano

malowanie twarzy, nieodpłatne dmuchane zamki i watę cukrową. Na dorosłych czekała dobra gastronomia oraz potańcówka z zespołem „Bez Kitu”.

Zadanie zostało dofinansowane z budżetu gminy Sulechów.

T.R.

Obchody 80. rocznicy Zbrodni Wołyńskiej

W wtorek 11 lipca przed Pomnikiem Chwały Oręża Polskiego w Sulechowie odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary ludobójstwa na Wołyniu. Posterunek honorowy wystawili żołnierze 5. Lubuskiego Pułku Artylerii. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele gminnych i powiatowych władz samorządowych, służb mundurowych, środowisk kombatanckich oraz mieszkańcy gminy. Historycy szacują, że oddziały Ukraińskiej Armii Powstańczej UPA w okresie od lutego 1943 do wiosny 1945 roku dokonały zbrodni na ok. 100 tysiącach Polaków.

– Tam nie ginęli żołnierze. Nie ginęli ludzie w walce. Nie ginęli ludzie pod bronią. Tam ginęły kobiety, starcy i dzieci. Swoje życie stracili również ci, którzy mieli odwagę stanąć w obronie bestialsko mordowanych przyjaciół, sąsiadów i znajomych – takimi słowami swoje przemówienie rozpoczął burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys. – Żadna tego rodzaju zbrodnia nie może być przemilczana ani pominięta, nie powinna pozostać bez moralnego osądu i potępienia – dodał burmistrz.

T.R.

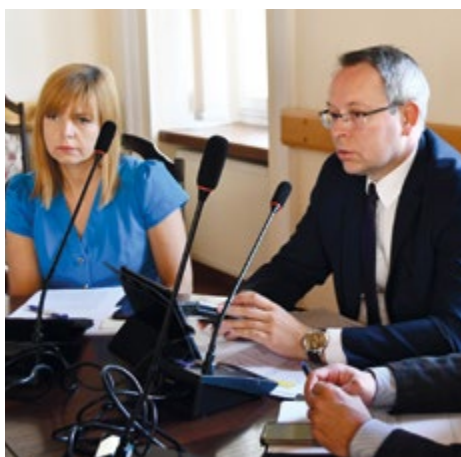

Posiedzenie Rady Miejskiej

W wtorek 18 lipca odbyło się LXX Posiedzenie Rady Miejskiej. Na początku obrad radni zapoznali się z informacją przewodniczącego Rady Miejskiej o podejmowanych działaniach, przewodniczących komisji Rady Miejskiej z prac komisji oraz sprawozdaniem burmistrza Sulechowa w okresie międzysesyjnym. Radni podjęli uchwały m.in. w sprawie czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego przez uczniów w publicznych przedszkolach, oddziałach przedszkolnych, w szkołach podstawowych i innych formach wy-

chowania przedszkolnego w gminie Sulechów; w sprawie dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku; w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych i ustalenia jej przebiegu; w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody; o zmianie uchwały budżetowej Gminy Sulechów na 2023 rok oraz o zmianie uchwały w sprawie uchwalenia Wieleoletniej Prognozy Finansowej Gminy Sulechów na lata 2023-2035.

T.R.

Piknik modeli latających

W ostatni lipcowy weekend po raz czwarty odbył się piknik modeli latających. Na lotnisku w Leśnej Górze (za mostem w Cigacicach, jadąc w kierunku Zielonej Góry po prawej stronie) miłośnicy modelarstwa mogli podziwiać kilkadziesiąt modeli samolotów, które szybowwały po niebie, wzbudzając zachwyt widzów. Piknik zorganizowany został przez sekcję modelarską Stowarzyszenia Regionu Cigacic, które otrzymało dotację z budżetu gminy Sulechów na promowanie modelarstwa.

Warto zaznaczyć, że z roku na rok rośnie liczba zarówno uczestników (modelarzy), którzy coraz chętniej przyjeżdżają na to wydarzenie do Cigacic, jak i widzów. Można chyba powiedzieć, że Cigacice / Leśna Góra stają się potęgą modelarską w naszym regionie, tym bardziej że w maju tego roku, na tym samym lotnisku odbyły się międzynarodowe zawody modeli latających, w których uczestniczyły załogi m.in. z Włoch, Francji, Czech, Polski.

Tekst i zdj. Marzena Arendt-Wilczyńska

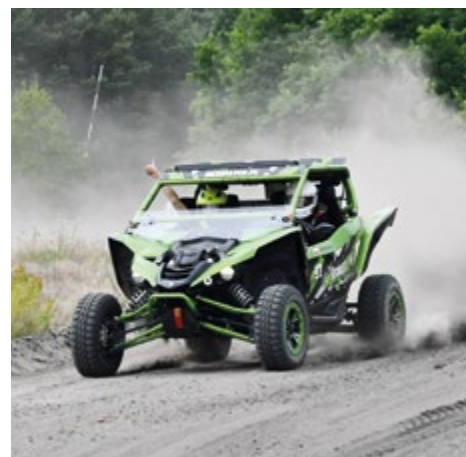
Tropem Sulecha

Przez dwa dni w Sulechowie odbywał się V Rajd Samochodów Terenowych 4x4 „Tropem Sulecha”. W zawodach udział wzięło 79 załóg z całego kraju i zagranicy. Zespoły startowały w pięciu klasach: turystyk, turystyk plus, adventure, wyczyn i extreme. Odcinki specjalne zlokalizowane były na terenie sulechowskiego poligonu oraz w okolicy miasta. W pierwszym dniu zawodów samochody wystartowały z portu rzeczno-głazowego w Cigacicach, dojeżdżając do Sulechowa, gdzie przed ratuszem odbył się start honorowy. Była to również prezentacja startujących załóg oraz zaproszenie mieszkańców grodu Sulecha na widowiskowy prolog, który odbył się na poligonie. Po piaszczystych bezdrożach zawodnicy, na wyznaczonych trasach, w swoich klasach startowych ścigali się, starając „wykreślić” jak najlepsze czasy przejazdu. Ten dzień dostarczył zawodnikom oraz licznie zebranym kibicom dużo adrenaliny, a zagłuszający ryk samochodowych silników dodawał dodatkowego „powera”.

Drugi dzień zawodów to już ogromne zmagania po bardzo trudnym terenie. Samochody pokonywały bagniste sektory, strome zjazdy, głębokie

rowy wypełnione wodą oraz piaszczyste wydmy. Do pokonania odcinków specjalnych nie wystarczyło już dobre auto, ale przede wszystkim wyjątkowe umiejętności kierowcy i pilota. Niejednokrotnie przed pokonaniem przeszkody załoga musiała sprawdzić trasę przejazdu pieszo, by ustalić linię toru przejazdu samochodu. Ta część wyścigu pokazała jak trudny jest to rajd. Niestety wiele samochodów nie dojechało do mety. Nie obyło się bez drobnych usterek technicznych i większych awarii, a nawet wywrotek i poważnych uszkodzeń. Większość startujących pojazdów była modyfikowana na potrzeby rajdu. Bez odpowiedniego przygotowania nie da się uprawiać off-roadu zawodowo, a nawet amatorsko. To wiele spędzonych godzin w garażu i ciągłe szukanie najlepszych rozwiązań na wydobycie z pojazdu jak największej możliwości. Dzięki zapaleniom ze Stowarzyszenia Mud Squad oraz pracownikom Ośrodka Sportu i Rekreacji „Sulechowianka” w Sulechowie udało się stworzyć imprezę, która z roku na rok zyskuje coraz większą renomę i zainteresowanie.

T.R.

Modernizacja pracowni SDK

Dom kultury znalazł się w gronie beneficjentów programu INFRASTRUKTURA DOMÓW KULTURY 2023. Dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego, w domu kultury zmodernizowane zostaną cztery kluczowe pracownie tematyczne: muzyczna, plastyczna, kreatywna i fotograficzna, w których pojawią się nowe sprzęty i wyposażenie. Modernizacja pozwoli na rozwój i uatrakcyjnienie oferty kierowanej do uczestników zajęć i warsztatów. Inwestycja zostanie zrealizowana do końca października.

MKIDN

Wakacje z Sulechem w SDK

Miesiące letnie upływają na wakacyjnych warsztatach i imprezach oraz zajęciach w sołectwach. W lipcu podczas warsztatów plastycznych, kreatywnych, muzycznych i fotograficznych dzieci w wieku szkolnym miały okazję stworzyć zielone panele i kosmiczne lampy, poznać technikę decoupage i ozdobić nią plastry drewna, zagrać na dzwoneczkach diatonicznych i bum bum rurkach, poznać tajniki makrofotografii. Również miłośnicy gier planszowych nie mogli narzekać na nudę. Na amatorów filmu natomiast czekało Bajkowe Kino w Zborze i dwa kina plenerowe, które niestety ze względu na pogodę zostały zamienione na pro-

jeckje w sali widowiskowej. Integralną częścią programu wakacji są odwiedziny instruktorów SDK w Sulechowie w sołectwach. W lipcu takie spotkania odbyły się w: Górkach Małych, Brzeziu k. Sulechowa, Górzycowie, Leśnej Górze, Mozowie, Nowym Świecie, Brodach, Głoguszu, Kruszynie i Cigacicach. W tym roku podczas wakacyjnych imprez i zajęć SDK w Sulechowie współpracuje z Komendą Miejską Policji – Komisariatem Policji w Sulechowie, która realizuje program „Bezpieczne wakacje”. Sierżant sztabowy Krzysztof Kasperski w sołectwach i w Sulechowie uczy, w jaki sposób zachowywać się w czasie letnim, aby spędzić ten czas bezpiecznie.

Historia upamiętnień poległych - pomniki pierwszowojenne w gminie Sulechów cz. III

W części pierwszej artykułu zaznaczono, że na terenie gminy Sulechów pod względem stanu zachowania niemieckich pomników pierwszowojennych w kategorii czwartej istnieją jeszcze (niemalże w stanie pierwotnym) pomniki w Łęgowie i Okuninie. Pomnik natomiast w Mozowie, początkowo zaliczony do kategorii czwartej, należałoby zaliczyć do kategorii drugiej, do dzisiaj bowiem pomnik ten zachował się we fragmencie.

Ill. 1 – Pomnik w Mozowie. Z lewej fragment pocztówki w 1927 r. [1, s. 60], z prawej obecny wygląd pomnika z nazwiskami poległych w latach 1914-18 (fot. Andrzej R. Kowalski, 26.06.2023 r.)

Prawdopodobnie pomnik we wsi Mozów istniał do końca 1945 r. w stanie nienaruszonym (Ill-1), umiejscowiony był wówczas przy większym kościółku (obecnie pw. św. Józefa). Jego granitowy fragment odnaleziony został w 2006 r. podczas prac budowlanych na prywatnej posesji leżącej obok kościoła. Pomnik był w formie niewielkiego obelisku zwieńczonego pruskim orłem. Na pomniku umieszczona była sentencja, a sam obelisk spoczywał na czworobocznej granitowej podstawie. Z trzech stron podstawy umieszczono nazwiska niemieckich poległych mieszkańców Mozowa podczas wojen w latach 1813-15, 1870-71 i 1914-18. W latach 1813-15 (zapewne schyłku epoki napoleońskiej) polegli: kapral (Urtz.) Friedrich Krause, podporucznik (Ltn.) Christian Wellach, B(?) John Gottlieb Gehmann, ułan (Ulan). Gottlieb Linder, Mg.(?) Hans Georg Mattner, fizylier (Fus.) Samuel Nuss, grenadier (Gren.) Samuel Topper, Christian Vetter, pionier (Pion.) Geren. John Christ. Weiss, Mg.(?) John Wilh. Woyle. W latach 1870-71 (wojny prusko-francuskiej) polegli: John Gottl. Sulz, Ernst Aug. Mattner. W latach 1914-18 (I wojny światowej): Fritz Beder 27 Okt. 1914, Paul Dullin 18 Apr. 1915, Wilh. Sloma 29 Mar 1915, Heirich Nuss 19 Juni 1915, Herm. Mattner 20 Aug. 1915, Herm. Beling 16 Sep. 1915, Otto Dietz 18 Sep. 19(?), Ernst Hoelger 6 Mai 1916, Paul Mattner 2 Aug. 1918. Pomnik w Mozowie jest jedynym pomnikiem pierwszowojennym, na którym upamiętniono poległych z kilku poprzednich wojen prowadzonych przez Prusy.

Do czwartej kategorii pomników istniejących w stanie pierwotnym możemy zaliczyć pomniki w Łęgowie i Okuninie.

Il. 2 – Pomnik w Łęgowie (fot. Andrzej R. Kowalski, maj 2023 r.)

Pomnik w Łęgowie wykonany z pojedynczego dużego głazu, na którym w dwóch kolumnach wryto nazwiska poległych mieszkańców. W pierwszej kolumnie głazu (od lewej) byli nimi: Gustav Knispel, August Stempel, Gustav Bonneß, Richard Webers, Wilhelm Semmler, Paul Dühr, Paul Schmidt, Richard Klatt. W drugiej kolumnie (od prawej) są to: Hermann Nitschke, August Webers, Otto Rau, Paul Schmidt, Max Fliegner, Gustav Vorwerk, Kurt Schmarse. Ostatnie nazwisko

umieszczono natomiast pośrodku, pod oboma kolumnami. Jest nim Reinhold Böhm. Na samym dole widnieje sentencja „Unseren gefallenen Helden Langheinersdorf” (Naszym poległym bohaterom Langheinersdorfu).

Ill. 3 – Z lewej pomnik w Okuninie. Fragment pocztówki z około 1940 r. (zbiory Muzeum Regionalnego w Świebodzinie), z prawej wygląd współczesny (fot. Andrzej R. Kowalski, 26.06.2023 r.)

Pomnik w Okuninie był wykonany z odpowiednio uformowanych naturalnych kamieni i wmurowanych dwóch płaskich głazów. Na pierwszym (większym) w dwóch kolumnach wryto nazwiska poległych mieszkańców, a u dołu sentencję. Od góry tej płyty umieszczono daty 1914 – 1918, pomiędzy którymi wryto symboliczny krzyż żelazny, a pod nimi listę osób i daty śmierci. Byli to: Wilhelm Kortzer 1.10.14, Reinhold Stephan 2.05.15, Karl Röhr 15.06.15, Franz Lielze 6.09.15, Robert Schulz 15.10.15, Friedrich von Zimmermann 29.01.17, Wilhelm Stephan 18.04.17, Hermann Kalliske 9.10.17, Reinhold Feister 16.10.17, Wilhelm Knispel 2.07.18. Na dolnym kamiennym bloku była sentencja „Sie kampften u(nd) starben fürs deutsche Volk u(nd) Vaterland” (Walczyli i zginęli za naród niemiecki Ojczyznę). Friedrich von Zimmermann pochodził prawdopodobnie z rodziny ówczesnych właścicieli Okunina.

W przypadku pomników pierwszowojennych kategorii pierwszej, a więc całkowicie zniszczonych, lista jest dłuższa. Pomniki takie znajdowały się w Sulechowie i w Cigacicach, Brodach, Bukowie, Kalsku, Kijach i Pomorsku.

Ill. 4 – Nieistniejący pomnik w Pomorsku [2, s.136]

Z odnalezionych informacji dotyczących pomnika w Pomorsku (wówczas wsi należącej do powiatu krośnieńskiego) wiemy, że pomnik powstał w 1933 r. Został poświęcony 29 października tegoż roku. Wykuł go niemiecki rzeźbiarz Hermann Müller-Erfurt z berlińskiej dzielnicy Schmargendorf. Pomnik wykonał z piaskowca sprowadzonego z górskiego kamieniołomu Szczeliniec (wówczas Heuscheuer). Na szczycie kamiennego bloku znajdował się orzeł siedzący na żołnierskim hełmie, przy którym znajdowały się bagnety i granaty. Na frontowej ścianie wryte były nazwiska poległych, nad którymi umieszczona została sentencja zaczerpnięta z ody „Śmierć dla Ojczyzny” – niemieckiego poety Fridericha Hölderlina (1770-1843) „Lebe droben! O Vaterland, und zähle nicht die Toten. Dir ist, Liebes, nicht einer zu viel gefallen” [2, s. 136].

III. 5 – Nieistniejący pomnik w sulechowskiej jednostce wojskowej z 1923 r. (zbiory Muzeum Regionalnego w Świebodzinie)

Jak wspomniano wcześniej, również w powiatowym Sulechowie zostały ufundowane pomniki niemieckim żołnierzom poległym w pierwszej wojnie światowej. Pierwszy z takich pierwszowojennych pomników stał kiedyś na terenie ówczesnej jednostki wojskowej, obok tzw. wielkich koszar (niem. Große Kaserne). Pomnik nazywany przez Niemców „pomnikiem chwały” (niem. Ehrenmal) składał się z półokrągłej ściany zakończonej od góry gzymsem. Na gzymisie, po obu końcach, umieszczone były duże ozdobne piaskowe kule, między którymi znajdowało się zwieńczenie z umieszczoną na nim czapką ułańską (niem. Tschapka), pod którą znajdowały się skrzyżowana szabla i ułański karabin. Pod nimi wmurowana była płyta z sentencją poświęconą ułanom poległym za króla i ojczyznę. Pomnik ten powstał jeszcze za czasów stacjonowania w mieście 10 pułku ułanów księcia Augusta von Württemberg (Poznańskich) – niem. Ulanen-Regiment „Prinz August von Württemberg” (Posensches) Nr. 10. Pomnik zaprojektowała Barbara von Kalkreuth, a poświęcony został 1 czerwca 1923 r. Upamiętniał on poległych ułanów w wojnie w latach 1914-18. Ponadto umieszczono tam również tablice z nazwiskami poległych żołnierzy w wojnie z Austrią 1866 r., wojnie z Francją z lat 1870-71, walkach Niemiec w koloniach w południowej Afryce 1905 r. oraz walkach w obronie granic 1919 r. (tak Niemcy nazywali swój udział w tłumieniu Powstania Wielkopolskiego). Później umieszczono również tablicę z nazwiskami poległych żołnierzy Wehrmachtu w II wojnie światowej w latach 1939-45. W niemieckim opracowaniu autorstwa Hansa Henninga v. Ramina pt. „Züllichau und seine Ulanen” możemy przeczytać, że podczas I wojny światowej polegli żołnierze tej jednostki: rotmistrzowie (Rittmeister) – hrabia von Bethusy-Huc, hrabia (niem. Graf) von Helmstatt, von Leutz, von Mitzlaff, Preußner, porucznicy (Leutnant) von Kuczowski, Neander von Petersheiden, Achim Pernice, baron (niem. Freiherr – wolny pan) von Reibnitz, von Siefert; chorążym (Fähnrich) hrabia Finck von Finckenstein; podporucznicy rezerwy (Lt.d. Res.) – Rückert, Janssen; wachmistrzowie (Wachtmstr.) – Günther, Dimke, wicewachmistrzowie (Vizewachtmstr.) Pries, Grunwald, König, Kühn; sierżanci (Segreant) – Gentsch, Lemke, Reschke, Drange, Spiralski; podoficerowie (Unteroffz. - odpowiednik kaprała) – Cyranek, Klose, Kurzman, Friedrichs, Wegener; starsi szeregowi (Gefreiter) – Böttcher, Elbel, Weiß, Dietze, Wesolarski, Enders, Jänisch, Bartsch, Schmidt, Gürtler, Sowinski, John, Barfknecht, Fedeler, Babucke, Schönknecht, Hanske, Erfurth, Schulze; rezerwiści (Reservist) – Krzekolowski, Wilke, Hermann, Dorn, Hacke; ułani (Ulan) – Thiel, Rieger, Beier, Pilz, Kappius, Dombrowski, Meier, Kolodziej, Wandrey, Niethe, Jahnke, Ludwig, Schallert, Hanschke, Handtke, Schult, Puls, Tschirner, Popke, Kaufmann, Liebs, Muß, Schulz, Feller, Jankowski, Decker, Schiller, Folger, Krüger, Koberling, Eckert, Krüge, Schulz, Fiebiger, Busch, Seeliger, Wendler, Beckel, Laube, Reiman, Schulz, Miegel, Marschkow, Schach, Kaminarek, Kuß, Woit, Poser, Komosinski, Trapp, Prüfer, Sievert, Luboch, Szczupski, Müller [3, s. 40].

II. 6 – Nieistniejący pierwszowojenny pomnik koło parku Kościuszki w Sulechowie [4] oraz ujęcie z jego burzenia w 1947 r. [5]

Drugi ze wspomnianych pomników znajdował się nieopodal dzisiejszego parku Kościuszki od strony alei Niepodległości (wówczas niem. Kaiser Wilhelm Straße). Wiemy, że był to pomnik wykonany przez sulechowskiego rzeźbiarza Paula Bronischa. Na sześciometrowej ścianie wmurowana była płaskorzeźba żołnierza wielkości 3,6 m, którą umieszczono na szerokim podeście. Zarówno ściana, jak i podeście wyłożone były kwadratowymi płytkami. Postać żołnierza stała na wysuniętym gzymsem, była bez okrycia głowy, lewą ręką przytrzymywała głównie szablę, a prawą ręką trzymała rękojeść. Pod postacią żołnierza znajdował się napis „1914-1918 WER MUTIG FUER DAS VATERLAND GEFALLEN DER BUT SICH SELBST EIN EWIG MONUMENT” (1914-1918 Ten, który poległ za Ojczyznę, zbudował wieczny pomnik). Pomnik ten został zniszczony po 1945 r. [4, s. 64]

Opracowanie dotyczące „trudnego dziedzictwa” nie zamyka całości zagadnienia. Autorzy potraktowali je jako wstępny materiał badawczo-poznawczy, który wymaga dalszych uzupełnień i poszukiwań informacji.

III. 7 – Kapliczka w Starym Kramsku i tablica z nazwiskami poległych (fot. Andrzej R. Kowalski, 26.06.2023 r.)

Aby być w zgodzie z prawdą historyczną, należy w tym miejscu dodać, że nie tylko mieszkańcy narodowości niemieckiej stawiali pomniki swoim bliskim poległym w pierwszej wojnie światowej. Wieś Stare Kramsko w gminie Babimost należała, jak cała Babimostszczyzna, do Niemiec, ale była zamieszkała w przeważającej liczbie przez Polaków. Niestety jako obywatele niemieccy byli zobowiązani do służby w armii pruskiej. Mieszkańcy Starego Kramska ufundowali pamiątkową tablicę poległym w latach 1914-18, na której widnieją same polskie imiona i nazwiska. Tablica jest umieszczona na ścianie kapliczki przydrożnej, przy której odprawiane są nabożeństwa majowe. Podobne miejsca pamięci znajdują się również w innych wsiach Babimojszczyzny.

**Andrzej Roch Kowalski i Marek Maćkowiak,
członkowie Sulechowskiego Towarzystwa Historycznego
Korekta tekstu Dariusz E. Zaleski**

Opracowano na podstawie:

- [1] – Adam Gonciarz, Dariusz Wójcik, Sulechów i okolice na dawnych kartach pocztowych, Świebodzin 2019,
- [2] – Das Krigerehrenmal, Crossener Kreiskalender 1934; strona internetowa https://de.wikipedia.org/wiki/Der_Tod_f%C3%BCrs_Vaterland_z_dnia_30.07.2023_r.,
- [3] – Hans Henning v. Ramin, Züllichau und seine Ulanen, 1960,
- [4] – F. Sch., Das Gefallenendenkmal in Züllichau [w:] Heimatkalender des Kreises Züllichau-Schwiebus, 1933,
- [5] – Zdjęcie pochodzi z albumu подарowanego przez sulechowskich rzemieślników pierwszemu proboszczowi Sulechowa, księdzu Michałowi Kaczmarkowi 29 września 1947 r. Zdjęcia do albumu wykonał zakład fotograficzny „Foto-Sztuka” przy ul. Łukasiewicza 14 w Sulechowie.

Wędkarze charytatywnie

Nad Jeziorem Ciborze w Ciborzu odbyły się Spinningowe Zawody Charytatywne, które zorganizował Wędkarski Klub Sportowy SPINROCK Cigacice. W turnieju udział wzięło 35 zawodników. Tym razem wędkarze spotkali się, by (oprócz tradycyjnej sportowej rywalizacji) przeprowadzić akcję pomocową dla ciężko chorej Magdy – córki swojego klubowego kolegi. Zawody otworzył burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys, który ufundował puchar za największą rybę. W czasie zawodów wśród wędkarzy odbyła się licytacja cennych akcesoriów spinningowych

ufundowanych przez darczyńców, a zebrane pieniądze, również z opłat wpisowych, przeznaczone zostały na dalsze leczenie i rehabilitację Magdy.

Magda, sulechowianka, od 13 lat jest sparaliżowana, znajduje się pod całodobową opieką najbliższych. Od początku choroby jest nieustannie poddawana leczeniu i rehabilitacji. Proces ten pochłania niemałe pieniądze, dlatego wędkarze z cigacickiego klubu postanowili pomóc i zorganizowali zawody charytatywne.

T.R.

Puchar Świata w Armwrestlingu

W dniach 7-9 lipca br. na Słowacji rozegrane zostały zawody Pucharu Świata w Armwrestlingu – 30th Senec Hand.

W zawodach uczestniczył żołnierz sulechowskiego pułku Robert Brzezina, który stanął na podium Pucharu Świata IFA w siłowaniu się na rękę. Pan Robert wystartował w kategorii 105 kg+ senior i zajął drugie miejsce, ustępując jedynie zawodnikowi gospodarzy.

T.R.

Zdjęcia: archiwum 5. Lubuski Pułk Artylerii

Sulechów Streetball 3x3

Na boiskach przy Szkole Podstawowej nr 3 im. Janusza Kusocińskiego w Sulechowie odbył się pierwszy turniej koszykówki pn. „Sulechów Streetball 3x3”. W zawodach udział wzięło aż 27 drużyn rywalizujących w kategorii open oraz 4 drużyny w ministreetball – turnieju skierowanym do dzieci. Podczas wydarzenia zawodników wspierali zawodowi gracze koszykówki. Do Sulechowa przyjechali: Grzegorz Kukiełka, Damian Jeszke, Grzegorz Taberski, Konrad Szy-

mański, Krzysztof Sulima, Miłosz Góreńczyk, Kuba Dep, Damian Harsze i jako współorganizator turnieju Nikodem Klocek. Zawody otworzył burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys, który objął imprezę patronatem honorowym.

Turniej zgromadził wielu widzów i sympatyków koszykówki, a organizatorzy już planują przyszłoroczną edycję.

Wydarzenie zostało dofinansowane z budżetu gminy Sulechów.

T.R.

Remonty dróg gminnych

Samorząd Sulechowa otrzymał wsparcie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na remont dwóch dróg gminnych:
nr 103231F – ul. Olbromskiego w Sulechowie (deklarowane wsparcie w wysokości 201 223,03 zł)

nr 005532F – ul. Wolsztyńska w Krężołach (deklarowane wsparcie w wysokości 562 897,83 zł).

W obu przypadkach dofinansowanie wynosi 60 % kosztów.

Przyznane środki to kolejny krok do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców gminy.

**Rządowy Fundusz
Rozwoju Dróg**

T.R.

Rowerem z Sulechowa przez Klępsk do Janowca

W marcu 2023 roku burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys podpisał umowę z Przedsiębiorstwem Drogowo-Budowlanym „SPIDBUD” na budowę ścieżki rowerowej na trasie Sulechów – Klępsk – Janowiec. Prace realizowane są zgodnie z planem. Rozpoczęta się już budowa na odcinku z Klępska do Janowca, gdzie

droga zostanie połączona z siecią ścieżek rowerowych gminy Babimost.

Zadanie realizowane ze wsparciem Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych.

T.R.

Święto Parku

Święto Parku Sulechowskiego Domu Kultury im. F. Chopina w Sulechowie (SDK) to wydarzenie, podczas którego na najmłodszych mieszkańców gminy czekało wiele atrakcji.

W tym roku odbyło się 21 lipca. Rozpoczął je tradycyjnie barwny korwód, a potem było już bardzo warsztatowo. W obrębie parku nie zabrakło strefy kolorowanek, gier XXL, warsztatów prowadzonych pod okiem doświadczonych instruktorów rozrywki, a w nich: odnawianie doniczek, malowanie stołkowych lampionów, malowanie na plastrach drewna, tworzenie i wystawa bonsai, warsztaty stolarskie, a także stoiska prewencyjnego Komisarzatu Policji w Sulechowie. W parku pojawiły się także dmuchane zamki i gastronomia, prowadzono również akcję ekologiczną pn. „Podziel się roślinką”, czyli giełdę roślin, dzięki której wiele kwiatów doniczkowych znalazło nowy dom. Na zakończenie odbyła się projekcja filmowa. Imprezę wspierali ROCKWOOL Polska oraz TJX Europe.

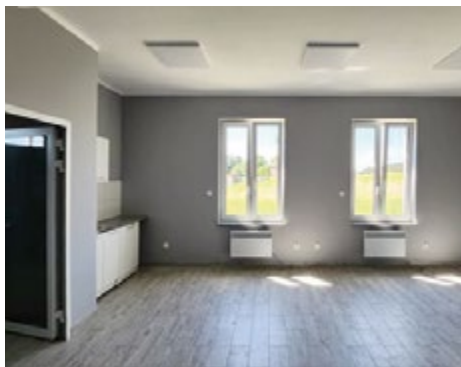
Świetlica w Karczynie

Mieszkańcy Karczyna mogą być już zadowoleni z nowej świetlicy wiejskiej. Pozostało jeszcze tylko zagospodarowanie terenu wokół budynku.

Burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys w październiku 2022 r. podpisał umowę na wykonanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa

świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą techniczną w m. Karczyn”. Całkowity koszt zadania, w ramach którego przewidziano roboty budowlane, instalację elektryczną i sanitarną, to 383 623,10 zł. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

T.R.

SUTW po raz 18. kończy rok akademicki

Sulechowski Uniwersytet Trzeciego Wieku 5 lipca uroczystie zakończył rok akademicki 2022/23.

Obecnie zapisanych jest w nim 159 słuchaczy, którzy uczęszczają na zajęcia m.in. językowe, komputerowe, sportowe, historyczne, muzyczne, fotograficzne, plastyczne. Uniwersytet przyjmuje zgłoszenia w trybie ciągłym i w każdej chwili można się do niego zapisać. Członkowie zarządu dyżurują w każdy wtorek w godzinach od 11.00 do 12.00 na pierwszym piętrze budynku SDK w Sulechowie

(al. Wielkopolska 3).

Sulechowskie stowarzyszenie aktywizuje seniorów, pozwala uniknąć ich marginalizacji, a przede wszystkim sprawia, że uczestnicy zajęć ciekawie spędzają czas, integrując się i ucząc nowych rzeczy. Są także niezwykle zaangażowani w działalność społeczną i charytatywną.

M.A.W.

Zdjęcia J. Lange

Funkcjonariusze edukują

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Sulechowie we współpracy z instytucjami Sulechowskim Domem Kultury im. F. Chopina w Sulechowie, Ośrodkiem Sportu i Rekreacji „Sulechowiek” w Sulechowie, Sekcją Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz organizacjami pozarządowymi podejmują szereg inicjatyw na rzecz nauki bezpiecznego zachowania najmłodszych mieszkańców gminy Sulechów podczas wakacji. Poza codzienną służbą realizowane są działania edukacyjno-informacyjne, które mają na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu. Działania profilaktyczne oraz promowanie zawodu policjanta zostały przeprowadzone na terenie gminy Sulechów w miejscowościach Sulechów, Mozów, Nowy Świat, Kruszyna. Podczas prowadzonych pogadek profilaktycznych omówiono programy „Bezpieczne Wakacje”, „Kręci Mnie Bezpieczeństwo nad Wodą”, „Handel Ludźmi”, działania informacyjno-edukacyjne skierowane do osób starszych, tj. „Ochrona osób starszych przed oszustami”, wyłudzenia, kradzieże, kształtowanie właściwych postaw w kontaktach z osobami nieznanymi.

Podczas kontroli miejsc przebywania dzieci na półkoloniach pogadanki przeprowadzał sierż. szt. Krzysztof Kasperski w asyście ratownika wodnego – p. Krzysztofa Frącka z OSiR „Sulechowiek”

w Sulechowie oraz kierownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego p. Joanny Adamczyk. Każde dziecko, które brało udział w zajęciach otrzymało pamiątkowy odbłask, który poprawia bezpieczeństwo na drogach.

Podczas organizowanego przez SDK w Sulechowie „Święta Parku” funkcjonariusze Komisariatu Policji w Sulechowie wystawili stoisko prewencyjne, w którym mieszkańcy mogli zapoznać się z pracą policjanta, rozwiązać krzyżówki z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wsiąść do radiowozu, obejrzeć sprzęt i umundurowanie, które jest wykorzystywane podczas pracy policjanta. Każdy z uczestników festynu mógł pobrać ze stoiska ulotki dotyczące wstąpienia do Policji, zachowań na drodze oraz handlu ludźmi. Mieszkańcy otrzymali elementy odbłaskowe, które poprawiają widoczność na drodze.

Cykliczne spotkania z młodzieżą podczas zajęć organizowanych przez SDK miały na celu edukację najmłodszych uczestników ruchu na temat tego jak zachować się na drodze podczas jazdy rowerem, hulajnogą oraz przebywania nad wodą, na placach zabaw. Każde dziecko aktywnie uczestniczyło w pogadankach profilaktycznych, za które otrzymało nagrodę w postaci odbłasku.

Komisariat Policji w Sulechowie

SuLeFKa

Już w październiku tego roku po raz pierwszy w Sulechowie i w ogóle w historii odbędzie się „Lubuski Festiwal Komedii, Sulechów 2023”, podczas którego wielbiciele improwizacji komediowych przez dwa dni będą mogli bawić się w sulechowskim zborze. Inicjatorem festiwalu jest p. Paweł Reszela, znany stand-uper, a przy tym mieszkaniec gminy, który zaproponował burmistrzowi Sulechowa zorganizowanie w mieście festiwalu komedii. Rozpoczęły się poszukiwania sponsorów, dzięki którym w dniach 20-21 października odbędzie się „Lubuski Festiwal Komedii, Sulechów 2023”, w skrócie „SuLeFKa”. Czy zagości na stałe w kalendarzu wydarzeń? To się okaże po pierwszej edycji, na którą burmistrz Sulechowa już teraz zaprasza. Festiwal rozpocznie się w piątek improwizacjami komediowymi lubuskich artystów. W sobotę w południe wystąpi teatr dla dzieci, a wieczorem przewidziany został konkurs z nagrodami dla rywalizujących stand-uperów.

Bilety w sprzedaży od połowy sierpnia na stronie www.kupbilecik.pl. Wydarzenie zostało objęte patronatem Burmistrza Sulechowa.

M.A.W.

2023

DOŻYNKI

GMINNE

19 sierpnia 2023 r.
Buków
boisko sportowe

**Burmistrz Sulechowa Wojciech Sołtys
zaprasza na Dożynki Gminne w Bukowie**

Program :

- 14.00 Uroczysta Msza św.
- 15.15 Korowód dożynkowy
- 15.30 Obrzęd chleba
- 15.45 Rozstrzygnięcie konkursów dożynkowych
- 16.15 Zespół *Nietkowaniki*
- 16.45 Zespół *Nietoperzanie*
- 17.15 Jędrzej Stoczewski - Akordeon
- 17.55 Zespół *Stolen Glasses*
- 18.25 Chór *Cantabile*
- 19.00 Zespół Śpiewaczy *Dominanta*
- 19.35 Szkoła Tańca M&S Tango Argentyńskie
- 20.00 Gwiazda wieczoru Krzysztof K.A.S.A. Kasowski
- 21.00 - 01.00 Zabawa taneczna z zespołem *Astra*

- Warsztaty łucznicze
– Piotr Bodnar
- Dmuchańce
- Gastronomia
- Stoisko promocyjne SDK
- Stoiska KGW
- OSP Mozów
- Drużyna Sulecha

Sołectwo Buków KGW Bukowanie Sulechowski Dom Kultury
ul. F. Chopina w Sulechowie **Sulechów**

BIULETYN INFORMACYJNY MIASTA I GMINY SULECHÓW (Nakład: 1500 egzemplarzy)

Wydawca: Gmina Sulechów, Plac Ratuszowy 6, 66-100 Sulechów, woj. lubuskie

Redagują: Urząd Miejski Sulechów, Plac Ratuszowy 6, 66-100 Sulechów, woj. lubuskie,
red. nac.: Marzena Arendt-Wilczyńska

tel. 68 385 11 51, fax 68 385 46 86, e-mail: um@sulechow.pl, pr@sulechow.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowywania redakcyjnego
nadesłanych materiałów oraz zmiany ich tytułów.

makar

Skład i druk: Drukarnia Makar-Print, tel. 41 317 01 37,
509 34 34 24, 570 570 701,
e-mail: biuro@makar-print.pl